

כנס צ'ייס 2018

הרצאת פתיחה

יום שלישי, 20 בפברואר, 2018, האוניברסיטה הפתוחה

אוטופיה או חלום בלהות? מגמות בהתפתחות הטכנולוגיה והשפעתן על הרווחה הפסיכולוגית

פרופ' יאיר עמיחי-המבורגר

ראש המרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט

בית ספר סמי עופר לתקשורת

המרכז הבינתחומי הרצליה

yairah@idc.ac.il

תקציר

התרבות המערבית מדגישה ערכים כאינדיבידואליות, יעילות וזכותו של האדם לעושר ואושר. מדובר בערכים המשפיעים על התפתחותה של הטכנולוגיה המקיפה אותנו מכל עבר. הטכנולוגיות המתפתחות כיום הן הגשמת הפנטזיה של האתמול, הכוללות בין היתר: רובוטים בעלי יכולות של אינטליגנציה רגשית, המסוגלים לקרוא רגשות ולהגיב עליהם בהתאם. כך בעתיד יוכל הרובוט האישי שלנו להבין שאנו עצובים ולהגיב באמפטיה ובהבנה מתוך כוונה לסייע לנו. טכנולוגית האינטרנט של הדברים תחבר בין כל האובייקטים שמסביבנו, תופעה שתשחרר אותנו מטרדות רבות שאנו סובלים מהן כיום. המקרר שלנו יזמין באופן אישי את המוצרים החסרים מתוך ידיעת הטעם האישי של דרי הבית ודגם הצריכה שלהם; ואינטרנט בעל חמשת החושים עם חיבור לטכנולוגיית המציאות המדומה יאפשר לנו לחוות בסביבתנו כל חוויה שבעולם. עד כדי כך שאפילו נוכל להיות עם האדם היקר לנו ביותר, לגעת ולחוש אותו באופן המציאותי ביותר גם אם הוא נמצא בקצה השני של העולם. פיתוחים אלה ואחרים מושפעים ומשפיעים על התרבות והחוויה שלנו. אך מה תהיה השפעתם על הרווחה הפסיכולוגית שלנו?

בהרצאה אדון במורכבות ובאפשרויות המניפולציה של הערכים המערביים של אינדיבידואליות, יעילות וזכותו של אדם לעושר ואושר. אדגים כיצד ניתן לתפעל אותנו כבני אדם באמצעות ה"נגינה על ערכים אלו" כך שלמעשה "נשיג" את ההפך מהמטרה לה אנו מקווים. אסיים בדיון כיצד ניתן לבנות מגדלור ערכי הבנוי על עקרונות הפסיכולוגיה החיובית לכוון אותנו במורכבות העולם דיגיטלי המתפתח.

על המרצה

פרופ' יאיר עמיחי-המבורגר הוא ראש המרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט (CIP) בבית ספר סמי עופר לתקשורת, המרכז הבינתחומי הרצליה. יאיר סיים את לימודי הדוקטורט בפסיכולוגיה באוניברסיטת אוקספורד. מיקודו המחקרי ברווחה הפסיכולוגית של הגולש האינטרנטי. במחקריו הוא בוחן את הקשר בין אישיות הגולש, מאפייני גלישתו והשפעתם על רווחתו הפסיכולוגית. החזון העתידי הוא להגיע לעיצוב אינטרנט המאפשר לגולש "לתפור חליפה אישית" המיטיבה עמו ברמה הפסיכולוגית. קו המחקרים הנוכחי של יאיר עוסק בהעצמה שהאינטרנט מעניק לגולש ברמה האישית, הבינאישית הקבוצתית והעל קבוצתית. יאיר מפרסם את מחקריו בכתבי עת אקדמיים מובילים. בשנת 2005 יצא בעריכתו הספר "הרשת החברתית" בהוצאת אוניברסיטת Oxford. ספר זה מציג את העושר החברתי בעולם האינטרנטי. בשנת 2009 יצא בעריכתו הספר טכנולוגיה ורווחה פסיכולוגית בהוצאת אוניברסיטת Cambridge. הספר מציג את מורכבות השפעת הטכנולוגיה על חיינו ומתווה כיוון לשיפור רווחתנו הפסיכולוגית בעולם הטכנולוגי בו אנו חיים. בשנת 2013 יצא בעריכתו הספר הרשת החברתית: הבנת ההתנהגות ברשת בהוצאת אוקספורד. בשנת 2013 יצא ספרו הטוב הרע והמכוער באינטרנט: הפסיכולוגיה של החיים ברשת בהוצאת מטר. בשנת 2017 יצא ספרו הפסיכולוגיה של האינטרנט בהוצאת Routledge. הספר נותן תמונת מצב של סך ההשפעות הפסיכולוגיות של האינטרנט על חיינו ומעניק כלים לשיפור הרווחה הפסיכולוגית שלנו בעידן הדיגיטלי.